

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3233/2568

นาง ส. กับพวกโจทก์ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ส.จำเลย บริษัท อ.จำเลย ร่วม

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 9

ย่อ / หลักกฎหมาย

ด.ป่วยเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจล้มเหลว โรคหลอดเลือดสมองและโรคพาร์กินสัน โดยเข้ารับการรักษามาอย่างต่อเนื่องมานานหลายปีก่อนสมัครเข้าทำสัญญาประกันชีวิตกลุ่มกับจำเลยร่วม ซึ่งในส่วนนี้ได้ความเพิ่มเติมจากแพทย์ประจำโรงพยาบาล ส. ที่ ด. เข้ารับการรักษาว่า โรคกล้ามเนื้อหัวใจหรือโรคกล้ามเนื้อหัวใจล้มเหลวจะมีอาการล้าบอย สูญเสียการทรงตัว โรคหลอดเลือดสมองจะมีอาการหลายอย่างขึ้นอยู่กับตำแหน่ง ลักษณะอาการอ่อนแรง มีปัญหาในการพูดหรือปัญหาในการรับรู้ ขึ้นอยู่กับว่าเป็นจุดใดในบริเวณสมอง ส่วนโรคพาร์กินสันจะมีอาการมือสั่นและเดินลำบากซึ่งเกิดจากสารเคมีภายในสมองที่สร้างลดลงอย่างผิดปกติ และเมื่อประเมินประวัติการรักษาแล้ว พยานเห็นว่า ด. มีลักษณะเป็นผู้ป่วยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาคำเบิกความของแพทย์ประกอบประวัติการรักษาดังกล่าวแล้วเห็นได้ว่า นอกจาก ด. จะมีอาการป่วยจนไม่สามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว ยังเป็นโรคที่ล้วนเกี่ยวกับสมองซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสติสัมปชัญญะและการรับรู้ อย่างมีนัยสำคัญจึงยากที่จะเชื่อว่าการสมัครเข้าทำประกันชีวิตกลุ่มกับจำเลยร่วมนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของ ด. ทั้งโจทก์ที่ 4 บุตรของ ด. เองก็ได้เบิกความตอบทนายจำเลยถามค้านว่า ด. สนใจทำประกันชีวิตกลุ่มจึงให้โจทก์ที่ 4 จัดการพิมพ์ลายนิ้วมือ ด. ลงในเอกสารคำขอประกันชีวิตกลุ่มแล้วนำไปส่งให้แก่จำเลย แต่ต่อมากลับเบิกความตอบทนายจำเลยร่วมถามค้านว่า โจทก์ที่ 4 ไม่ได้สอบถาม ด. ว่าจะทำประกันชีวิตกลุ่มกับจำเลยหรือจำเลยร่วมหรือไม่ โจทก์ที่ 1 ซึ่งเป็นมารดาโจทก์ที่ 4 มอบหมายให้โจทก์ที่ 4 นำใบสมัครดังกล่าวไปติดต่อกับจำเลย ซึ่งขณะนั้นเอกสารดังกล่าวมีลายพิมพ์นิ้วมือของ ด. ปรากฏอยู่แล้ว โจทก์ที่ 4 ไม่ได้เป็นผู้จัดทำใบสมัครทำประกันชีวิตกลุ่มและไม่ทราบว่าพี่น้องคนใดหรือมารดาเป็นผู้จัดทำ จึงเป็นการที่พยานเบิกความกลับไปกลับมาขัดแย้งกัน เป็นข้อพิรุธแสดงให้เห็นว่าพยานมิได้เบิกความตามความจริงอย่างตรงไปตรงมา เมื่อโจทก์ทั้งสี่ไม่มีพยานหลักฐานอื่นมานำสืบ ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ด. รับรู้ เข้าใจ และประสงค์จะทำประกันชีวิตกลุ่มกับจำเลยร่วมกับทั้งใบสมัครก็ปรากฏแต่เพียงลายพิมพ์นิ้วมือที่โจทก์ทั้งสี่อ้างว่าเป็นลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือข้างขวาของ ด. โดยไม่ปรากฏว่ามีพยานลงลายมือชื่อรับรองสองคน ซึ่งไม่ชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา 9 วรรคสอง จึงเท่ากับว่า ด. ไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสมัครทำประกันชีวิตกลุ่มดังกล่าว และกรณีถือไม่ได้ว่า ด. มีการแสดงเจตนาเข้าทำสัญญา ดังนั้นสัญญาประกันชีวิตกลุ่มระหว่าง ด. กับจำเลยร่วมจึงไม่เกิดขึ้น โจทก์ทั้งสี่จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยร่วมให้รับผิดชอบตามสัญญาประกันชีวิตกลุ่มตามฟ้องได้

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสี่ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 2,231,250 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 2,100,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ทั้งสี่ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณา จำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลเรียกบริษัท อ. เข้าเป็นจำเลยร่วม ศาลชั้นต้นอนุญาต จำเลยร่วมให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยร่วม

ชำระเงิน 2,231,250 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 2,100,000 บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 26 พฤศจิกายน 2562) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยร่วมใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 40,000 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี 10,000 บาท ยกฟ้องจำเลย โจทก์ทั้งสี่และจำเลยร่วมอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยร่วมชำระเงิน 2,231,250 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 2,100,000 บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 26 พฤศจิกายน 2562) ถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และให้ชำระดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ อัตราดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 นั้น ถ้ากระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนอัตราโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเมื่อใด ก็ให้ปรับเปลี่ยนไปตามนั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามขอ ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นต้นระหว่างโจทก์ทั้งสี่กับจำเลย และค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ นอกจากนี้ที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยร่วมฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า จำเลยเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ประกอบการสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ให้สมาชิกกู้เงินและรับฝากเงินเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ และส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จำเลยร่วมเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชนจำกัด มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจประกันชีวิต โจทก์ทั้งสี่เป็นทายาทโดยธรรมของนายดำรง ผู้ตายซึ่งเป็นสมาชิกของจำเลย จำเลยร่วมเป็นผู้ชนะการประมูลและได้รับเลือกให้รับทำประกันชีวิตกลุ่มสำหรับสมาชิกของจำเลย จำเลยและจำเลยร่วมทำบันทึกข้อตกลงการประกันชีวิตกลุ่มแบบชั่วระยะเวลาร่วมกัน 7 โครงการ ซึ่งกำหนดผลประโยชน์ ความคุ้มครองของสมาชิกผู้เอาประกันและค่าเบี้ยประกันตามระยะเวลาคุ้มครองโดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2561 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2562 และตกลงให้จำเลยเป็นผู้รับประโยชน์ของสมาชิกผู้เอาประกันภัยตามบันทึกข้อตกลงการประกันชีวิตกลุ่ม ต่อมาจำเลยนำบันทึกข้อตกลงดังกล่าวไปทำหนังสือเชิญชวนให้สมาชิกของจำเลยซึ่งรวมถึงนายดำรงเข้าร่วมโครงการทำประกันชีวิตกลุ่ม 7 โครงการ ตามหนังสือแจ้งโครงการสวัสดิการประกันชีวิตกลุ่มสมาชิก ประจำปีบัญชี 2562 นายดำรงสมัครเข้าร่วมโครงการทำประกันชีวิตกลุ่มจำนวน 4 โครงการ คือ โครงการที่ 3 วงเงินคุ้มครอง 1,000,000 บาท โครงการที่ 5 วงเงินคุ้มครอง 500,000 บาท โครงการที่ 6 วงเงินคุ้มครอง 300,000 บาท และโครงการที่ 7 วงเงินคุ้มครอง 300,000 บาท รวมเป็นเงิน 2,100,000 บาท กับจำเลยร่วม เพิ่มเติมจากเดิมที่เคยทำไว้แล้ว 2 โครงการ คือ โครงการที่ 2 และที่ 4 ต่อมาวันที่ 4 มกราคม 2562 นายดำรงถึงแก่ความตายด้วยสาเหตุระบบหัวใจผิดปกติ โจทก์ทั้งสี่ในฐานะทายาทโดยธรรมแจ้งให้จำเลยทราบและให้จำเลยร่วมชำระค่าสินไหมทดแทน จำเลยร่วมจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่จำเลยในฐานะผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันชีวิตเต็มตามทุนประกันสำหรับโครงการที่ 2 และที่ 4 รวมเป็นเงิน 600,000 บาท แต่ปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทนสำหรับโครงการที่ 3 ที่ 5 ที่ 6 และที่ 7 โดยอ้างว่านายดำรงผู้เอาประกันภัยขาดคุณสมบัติของการเป็นสมาชิกผู้เข้าร่วมที่จะต้องมีความสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติก่อนวันเข้าร่วมทำประกัน และได้คืนเบี้ยประกันภัยโครงการที่ 3 ที่ 5 ที่ 6 และที่ 7 แก่จำเลยตามหนังสือปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมในส่วนของจำเลยศาลอุทธรณ์ภาค 8 วินิจฉัยว่า จำเลยเป็นเพียงผู้ประสานระหว่างสมาชิกของจำเลยผู้เอาประกันภัยกับจำเลยร่วมผู้รับประกันชีวิต จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์ทั้งสี่และพิพากษายกฟ้องโจทก์ทั้งสี่สำหรับจำเลย ในส่วนนี้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา จึงยุติไปตามคำพิพากษา

ศาลอุทธรณ์ภาค 8 คดีนี้มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยร่วมเพียงประการเดียวว่า จำเลยร่วมต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกรรมธรรม์ประกันชีวิตแก่โจทก์ทั้งสี่หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความตามที่คู่ความนำเสนอสืบรับกันว่า นายดำรงป่วยเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือดสมองและโรคพาร์กินสัน โดยเข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่องมานานหลายปีก่อนสมัครเข้าทำสัญญาประกันชีวิตกลุ่มกับจำเลยร่วม ซึ่งในส่วนนี้ได้ความเพิ่มเติมจากนายแพทย์พิชัย พยานจำเลยร่วมซึ่งเป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาล ส. ที่นายดำรงเข้ารับการรักษาว่า โรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดหรือโรคกล้ามเนื้อหัวใจจะมีอาการเดินตัวแข็ง หกล้มบ่อย สูญเสียการทรงตัว โรคหลอดเลือดสมองจะมีอาการหลายอย่างขึ้นอยู่กับตำแหน่ง ลักษณะอาการอ่อนแรง มีปัญหาในการพูดหรือปัญหาในการรับรู้ ขึ้นอยู่กับว่าเป็นจุดใดในบริเวณสมอง ส่วนโรคพาร์กินสันจะมีอาการมือสั่นและเดินลำบากซึ่งเกิดจากสารเคมีภายในสมองที่สร้างลดลงอย่างผิดปกติ และเมื่อประเมิณประวัติการรักษาแล้ว พยานเห็นว่านายดำรงมีลักษณะเป็นผู้ป่วยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเบิกความของนายแพทย์พิชัยประกอบประวัติการรักษาดังกล่าวแล้วเห็นได้ว่า นอกจากนายดำรงจะมีอาการป่วยจนไม่สามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว ยังเป็นโรคที่ล้วนเกี่ยวกับสมองซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสติสัมปชัญญะและการรับรู้ที่มีนัยสำคัญ จึงยากที่จะเชื่อว่าการสมัครเข้าทำประกันชีวิตกลุ่มกับจำเลยร่วมนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของนายดำรง ทั้งโจทก์ที่ 4 บุตรของนายดำรงเองก็ได้เบิกความตอบทนายจำเลยถามค้านว่า นายดำรงสนใจทำประกันชีวิตกลุ่มจึงให้โจทก์ที่ 4 จัดการพิมพ์ลายนิ้วมือนายดำรงลงในเอกสารคำขอประกันชีวิตกลุ่มแล้วนำไปส่งให้แก่จำเลย แต่ต่อมากลับเบิกความตอบทนายจำเลยถามค้านว่า โจทก์ที่ 4 ไม่ได้สอบถามนายดำรงว่าจะทำประกันชีวิตกลุ่มกับจำเลยหรือจำเลยร่วมหรือไม่ โจทก์ที่ 1 ซึ่งเป็นมารดาโจทก์ที่ 4 มอบหมายให้โจทก์ที่ 4 นำใบสมัครดังกล่าวไปติดต่อกับจำเลย ซึ่งขณะนั้นเอกสารดังกล่าวมีลายพิมพ์นิ้วมือของนายดำรงปรากฏอยู่แล้ว โจทก์ที่ 4 ไม่ได้เป็นผู้จัดทำใบสมัครทำประกันชีวิตกลุ่มและไม่ทราบว่าพี่น้องคนใดหรือมารดาเป็นผู้จัดทำ จึงเป็นการที่พยานเบิกความกลับไปกลับมาขัดแย้งกัน เป็นข้อพิรุธแสดงให้เห็นว่าพยานมิได้เบิกความตามความจริงอย่างตรงไปตรงมา เมื่อโจทก์ทั้งสี่ไม่มีพยานหลักฐานอื่นมานำสืบ ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่านายดำรงรับรู้เข้าใจและประสงค์จะทำประกันชีวิตกลุ่มกับจำเลยร่วมกับทั้งใบสมัครก็ปรากฏแต่เพียงลายพิมพ์นิ้วมือที่โจทก์ทั้งสี่อ้างว่าเป็นลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือข้างขวาของนายดำรงโดยไม่ปรากฏว่ามีพยานลงลายมือชื่อรับรองสองคน ซึ่งไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 9 วรรคสอง จึงเท่ากับว่านายดำรงไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสมัครทำประกันชีวิตกลุ่มดังกล่าว และกรณีถือไม่ได้ว่านายดำรงมีการแสดงเจตนาเข้าทำสัญญา ดังนั้นแล้ว สัญญาประกันชีวิตกลุ่มระหว่างนายดำรงและจำเลยร่วมจึงไม่เกิดขึ้น โจทก์ทั้งสี่จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยร่วมให้รับผิดชอบตามสัญญาประกันชีวิตกลุ่มตามฟ้องได้ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษาให้จำเลยร่วมรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ทั้งสี่มานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ส่วนฎีกาของจำเลยร่วมในข้ออื่นไม่จำต้องวินิจฉัย เนื่องจากไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนไป พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งสี่ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

เรingsศักดิ์ วีริยะชัยวงศ์ · ภักดิ์ วิภูมิรพี · สุพัฒน์ พงษ์ทัดศิริกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/>

